

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 658.14/17

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-2-36>

Лахтіонова Л.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних і комунікаційних технологій бізнес освіти
Національного авіаційного університету

Lakhtionova Liudmyla

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Information
and Communicative Technologies of Business Education
National Aviation University

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА ДАНИМИ ПРОМІЖНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

A GENERAL ASSESSMENT OF NON-CURRENT ASSETS ACCORDING TO THE INTERIM FINANCIAL STATEMENTS

У статті розкрито організаційні етапи та методику проведення загальної оцінки необоротних активів за даними проміжної фінансової звітності. З урахуванням вивчення та узагальнення вітчизняного та світового досвіду аналізу фінансового звіту підприємства запропоновано логічно-структурну схему аналітичного дослідження необоротних активів за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». На основі цього обґрунтована доцільність здійснення 7 етапів надання загальної оцінки необоротних активів: оцінка динаміки місця іммобілізованих активів у загальних активах підприємства, оцінка динаміки складу необоротних активів за звітний період, оцінка динаміки структури необоротних активів за звітний період, оцінка динаміки технічного стану певних груп іммобілізованих активів, оцінка динаміки віддачі загальних необоротних активів та окремих їх видів; вплив необоротних активів на ліквідність, узагальнення отриманих результатів. Відображено приклад реалізації запропонованої організації та методики аналізу необоротних активів за допомогою проміжної фінансової звітності за даними державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Бориспіль». Внесені пропозиції у зовнішньому фінансовому аналізі значно підвищать ефективність управління необоротними активами як головними складниками бізнес-процесів відповідних підприємств.

Ключові слова: необоротні активи, фінансова звітність, баланс, аналіз, оцінка, основні засоби.

В статье раскрыты организационные этапы и методика проведения общей оценки внеоборотных активов по данным промежуточной финансовой отчетности. С учетом изучения и обобщения отечественного и мирового опыта анализа финансового отчета предприятия предложена логически-структурная схема аналитического исследования необоротных активов по данным формы № 1 «Баланс (Отчет о финансовом состоянии)» и формы № 2 «Отчет о финансовых результатах (Отчет о совокупном доходе)». На основе этого обоснована целесообразность осуществления 7 этапов предоставления общей оценки внеоборотных активов: оценка динамики места иммобилизованных активов в общих активах предприятия, оценка динамики состава внеоборотных активов за отчетный период, оценка динамики структуры внеоборотных активов за отчетный период, оценка динамики технического состояния определенных групп иммобилизованных активов, оценка динамики отдачи общих необоротных активов и отдельных их видов, влияние внеоборотных активов на ликвидность, обобщение полученных результатов. Показан пример реализации предложенной организации и методики анализа внеоборотных активов при помощи промежуточной финансовой отчетности по данным государственного предприятия «Международный аэропорт «Борисполь». Внесенные предложения во внешнем финансовом анализе значительно повысят эффективность управления внеоборотными активами в качестве главных составляющих бизнес-процессов соответствующих предприятий.

Ключевые слова: внеоборотные активы, финансовая отчетность, баланс, анализ, оценка, основные средства.

The article describes the organizational stages and methodology for general evaluation of non-current assets according to the interim financial statements. Taking into account the study and synthesis of domestic and world experience in the analysis of the financial report of an enterprise, a logical and structural scheme of analytical study of non-current assets according to Form 1 "Balance (Statement of Financial Position)" and Form 2 "Income Statement (Statement of Comprehensive Income)" is suggested. Based on this, the feasibility of 7 stages of providing a general assessment of non-current assets is justified: estimation of the dynamics of the place of immobilized assets in the total assets of an enterprise, estimation of the dynamics of the composition of non-current assets for the reporting period, estimation of the dynamics of the structure of non-current assets for the reporting period, estimation of the dynamics of the technical condition of certain groups of immobilized assets, estimation of the return dynamics of non-current assets and their individual types, the impact of non-current assets on liquidity, summarizing of the results obtained. Methods of analytical studies for each stage of the general evaluation of non-current assets are described, among which are: absolute, relative and average values; grouping; comparison; horizontal; vertical; tabular; graphic and others. An example implementation of the proposed organization and methods of analysis of non-current assets according to the interim financial statements of the state enterprise "Boryspil International Airport" are presented. According to the state-owned enterprise Boryspil International Airport, a general evaluation of non-current assets has been made, namely: 1) in the proposed first stage, the place of non-current assets in the composition and structure of economic resources was analyzed by drawing up an appropriate analytical table (with a display of the results obtained in a figure for clarity); 2) the proposed second and third stages of analyzing the dynamics of the composition and structure of non-current assets are shown in a joint combined table with the results also shown in a joint figure; 3) for the implementation of the fourth stage (assessment of the technical condition of fixed assets and intangible assets), a special analytical table was suggested by the author; 4) in the fifth stage the return of the fixed assets of the airport was assessed and relevant conclusions and recommendations were made; 5) for the first time, as a separate step (6), the impact of non-current assets on the liquidity of an enterprise was analyzed in isolation from the study of current assets and long-term and current liabilities; 6) the obtained step-by-step conclusions on the valuation of non-current assets are summarized. All calculations were performed using recommended analytical methods. The proposals made in the external financial analysis will significantly increase the efficiency of managing non-current assets as the main components of the business processes of relevant enterprises.

Keywords: non-current assets, financial statements, balance sheet, analysis, assessment, fixed assets.

Постановка проблеми. Фінансовий звіт підприємства будь-якої країни світу є відкритим джерелом узагальненої підсумкової інформації про його діяльність. Питання складу, побудови, змісту, оцінки його статей постійно розглядаються вченими-економістами різних країн. Проте вони й нині залишаються остаточно не вирішеними. Дискусійними також є питання аналітичних можливостей пакету звітних форм. Невирішеними є питання організації та методики дослідження необоротних активів підприємства та визначення показників, що їх характеризують, за даними форм проміжної фінансової звітності. В останні часи спостерігається підвищення ролі необоротних активів у забезпеченні успішної життєдіяльності господарюючих суб'єктів. Актуальність цих питань посилюється в умовах глобалізації економіки та прискореного розвитку цифрових комп'ютерних технологій. Така ситуація посилює науково-практичну зацікавленість цією темою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, питання побудови фінансової звітності та аналітичне дослідження її показників (в тому числі і необоротних активів) розглядають учені різних країн і відображають свої дослідження в певних виданнях.

Так, ці питання досліджували: 1) США: Конрад Карлберг (2019) [1], Лін М. Фрейзер, Ейлін Ормістон (2016) [2], Вальтер Еертс, Пітер Уолтон (2017) [3], Джоанн М. Флуд (2015) [4]; 2) Британські вчені (Лондон): П. Етрілл (2016, 2019) [5, 6], Е. Маклейні (2016, 2019, 2017) [5–7]; 3) Індія: Т.С. Грева, Х.С. Греваль, Г.С. Грева, Р.К. Хосла (2019) [8]; 4) Ірак: Сауд Машкора Аламрі (2019) та інші. Своїми дослідженнями вони зробили вагомий внесок у розвиток аналізу за даними фінансового звіту, в тому числі і проміжного.

Виділення невирішеної частини проблеми. Проте чітке формування організації та методики

аналітичного дослідження необоротних активів та стрімкий розвиток ринкової конкуренції зумовлює актуальність подальшого розгляду питань, пов'язаних із розкриттям місця, ролі, руху, технічного стану, ефективності використання окремих їх складових в системі управління господарськими ресурсами підприємства за даними проміжного фінансового звіту.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розробка та обґрунтування організаційно-методичних положень аналітичного дослідження (загальної оцінки) необоротних активів за даними проміжного фінансового звіту як складника економічних ресурсів (майна) підприємства.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Національного положення (стандарту) № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність – звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [10].

В Україні за період 2000–2013 рр. форми фінансової звітності трансформувалися та удосконалювалися. З метою приведення норм національного законодавства до положень Директиви ЄС № 2013/34/ЄС [11] в 2017 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [12]. Цей Закон набрав чинності 01.01.2018 р., окремі його положення – з 01.01.2019 р.

Фінансовий звіт треба вміти читати і критично оцінювати з погляду змісту, будови, раціонального використання даних. Особливо важливими ці питання стали в умовах наближення української звітності

до МСФЗ [13] та євроінтеграції цифрової економіки з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

Слід зауважити, що до складу проміжної фінансової звітності великих і середніх підприємств відносяться форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Саме на прикладі цих форм і розглянемо предмет дослідження.

Необоротні активи – це перша складова частина активів підприємства першої форми фінансового звіту «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Нагадаємо, що в активі балансу наводиться інформація про розміщення капіталу, про вкладення його в конкретне майно. В активі балансу відображаються господарські засоби підприємства за складом і розміщенням.

Загальну оцінку необоротних активів доцільно почати з визначення їхнього місця в складі загальних активів підприємства за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Це буде перший етап дослідження. Потім треба перейти безпосередньо до вивчення динаміки їхнього складу, а далі – її структури. Це можна виокремити як другий та третій етапи аналізу. Для здійснення цього аналітичного дослідження використовують дані першого розділу активу балансу.

Наступним кроком та четвертим етапом дослідження є оцінка в динаміці технічного стану окремих видів необоротних активів, а саме: основних засобів та нематеріальних активів.

Із залученням даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» відбувається п'ятий етап – надання загальної оцінки фондовіддачі основних засобів як відношення виручки від реалізації (надання послуг, виконання робіт, реалізації товарів).

Необоротні активи відіграють важливу роль у забезпеченні рівня ліквідності балансу та підприємства загалом. Нагадаємо четверту складову частину співвідношення певних груп активів та пасивів. Щоб баланс підприємства був ліквідним, четверта нерівність повинна бути такою: сума необоротних активів повинна бути меншою від суми власного капіталу. Дослідження такого співвідношення доцільно виокремити заключним шостим етапом загальної їх оцінки за даними проміжного фінансового звіту. На цьому етапі використовуються дані першого розділу активу балансу «Необоротні активи» та першого розділу пасиву балансу «Власний капітал».

Під час проведення поетапної загальної оцінки необоротних активів за даними проміжного фінансового звіту рекомендується обов'язково застосовувати такі методи дослідження: абсолютні, відносні та середні величини; групування; порівняння; горизонтальний; вертикальний; табличний; графічний, історичний та логічний підхід, узагальнення.

Доцільно узагальнити та систематизувати організаційні етапи проведення загальної оцінки необоротних активів за даними проміжної фінансової звітності, а також виокремити методи їх аналітичного дослідження в розрізі кожного з шести кроків (табл. 1).

Розглянемо аналітичні можливості проміжного фінансового звіту та запропоновані етапи та методи щодо аналізу необоротних активів на прикладі

державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» (ДП МА «Бориспіль») [14]. Останні дані надаються за 2018 рік. Тому ми використовуємо річні, але тільки першу і другу форми, оскільки вони є також і проміжними.

Як було зазначено, загальну оцінку необоротних активів доцільно починати з визначення їхнього місця в складі загальних активів аеропорту за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Місце необоротних активів в складі господарських ресурсів ДП МА «Бориспіль» в динаміці за 2018 рік показане в таблиці 2.

Загальні активи ДП МА «Бориспіль» збільшилися на 930657 тис. грн., або на 10% ((930657 тис. грн. / 8959924 тис. грн.) x 100%). Це відбулося за рахунок зростання оборотних активів на 525718 тис. грн., або на 38% ((525718 тис. грн. / 1381493 тис. грн.) x 100%) та збільшення необоротних активів на 404939 тис. грн., або на 5% ((404939 тис. грн. / 7578406 тис. грн.) x 100%) за незмінної величини необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття. Таким чином, темпи приросту необоротних активів (5%) ДП МА «Бориспіль» у 2 рази менші, ніж темпи приросту його оборотних активів (10%).

Як на початок, так і на кінець року переважає частка необоротних активів у структурі загально-го майна аеропорту: 84,58% та 80,71% відповідно. Спостерігається незначне її спадання на 3,87%. Частка оборотних активів становила на початок року 15,41%, а на кінець року незначно зросла до 19,28%. Мінімальну частку в структурі загального майна аеропорту мали необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (рис. 1 за даними табл. 2).

Така структура активів підприємства характерна для відповідного виду діяльності – допоміжного обслуговування авіаційного транспорту.

За даними першого розділу активу балансу для аналізу динаміки складу та структури необоротних активів доцільно скласти спеціальну аналітичну таблицю (табл. 3).

Необоротні активи ДП МА «Бориспіль» збільшилися на 404939 тис. грн. (5%). Це відбулося за рахунок збільшення: незавершених капітальних інвестицій – на 499662 тис. грн.; залишкової вартості нематеріальних активів – на 4413 тис. грн.; довгострокової дебіторської заборгованості – на 1814 тис. грн.; відстрочених податкових активів – на 1265 тис. грн. за скорочення залишкової вартості основних засобів на 102215 тис. грн.

Негативної оцінки заслуговує скорочення основних засобів та зростання довгострокової дебіторської заборгованості.

Наявність у балансі сум по статті «Довгострокова дебіторська заборгованість» свідчить уже про проблеми з фінансовим станом. Ця стаття відноситься до «хворих» статей балансу.

Як свідчить практика, із зростанням терміну прострочення повернення заборгованості втрачається реальне її повернення. Крім того, чим більший термін повернення дебіторської заборгованості, навіть без її прострочення, тим на більш довгий термін вилучаються грошові кошти з обороту самого підприємства. Таким чином, з обороту діяльності

Логічно-структурна схема загальної оцінки необоротних активів за даними проміжного фінансового звіту (організаційні етапи та методи аналітичного дослідження)

Зміст етапів (аналітичні процедури)	Етапи аналізу	Методи аналізу	Результати аналізу
<i>За даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»</i>			
Оцінка динаміки місця необоротних активів в складі активів підприємства	I	Горизонтальний, вертикальний, абсолютні та відносні величини, табличний, графічний, історичний та логічний підхід	Абсолютні та відносні показники складу та структури активу балансу за його розділами: необоротні активи, оборотні активи, загальні активи
Оцінка динаміки складу необоротних активів балансу за їх складовими показниками (статтями розділу 1 активу балансу)	II	Горизонтальний, абсолютні та відносні показники, табличний, графічний, історичний та логічний підхід	Абсолютні та відносні показники складу необоротних активів за їх складовими: абсолютне зростання, абсолютне спадання, темп приросту, темп росту, темп спадання
Оцінка динаміки структури необоротних активів балансу за їх складовими показниками (статтями розділу 1 активу балансу)	III	Вертикальний, горизонтальний, відносні показники, історичний та логічний підхід	Відносні показники структури необоротних активів
Оцінка технічного стану певних видів необоротних активів	IV	Горизонтальний, відносні показники, історичний та логічний підхід	Пакет відносних показників технічного стану певних видів необоротних активів (коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнт накопичення амортизації нематеріальних активів, коефіцієнт придатності нематеріальних активів)
<i>За даними ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»</i>			
Оцінка фондівдачі	V	Горизонтальний, абсолютні, відносні та середні показники, історичний та логічний підхід	Фондівдача та фондомісткість
<i>За даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»</i>			
Оцінка впливу необоротних активів на ліквідність балансу та підприємства	VI	Горизонтальний, вертикальний, абсолютні та відносні показники, історичний та логічний підхід	Пакет абсолютних та відносних показників платоспроможності та ліквідності підприємства
Узагальнення та підсумовування отриманих результатів про необоротні активи підприємства	VII	Узагальнення, історичний та логічний підхід	Узагальнені висновки та рекомендації по стану та використанню необоротних активів, їх впливу на поліпшення фінансового стану підприємства і підвищення ефективності його діяльності

Джерело: власна розробка

Необоротні активи в складі майна міжнародного аеропорту «Бориспіль» у 2018 році

Активи	На початок року	На кінець року	Відхилення (+, -)
Усього активів, тис. грн.			
У тому числі:	8 959 924	9 890 581	+ 930 657
Необоротні (іммобілізовані) активи:			
– тис. грн.	7 578 406	7 983 345	+ 404 939
– % до всіх активів	84,58	80,71	- 3,87
Оборотні (мобільні) активи:			
– тис. грн.	1 381 493	1 907 211	+ 525 718
– % до всіх активів	15,41	19,28	+ 3,87
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття:			
– тис. грн.	25	25	-
– % до всіх активів	0,01	0,01	-

Джерело: складено за даними [14]

ДП МА «Бориспіль» на початок 2018 року було вилучено 19 176 тис. грн., а на його кінець – 20 990 тис. грн. Це погіршує фінансовий стан аеропорту та знижує його ліквідність і платоспроможність.

У структурі необоротних активів ДП МА «Бориспіль» вагоме місце займають саме основні засоби як на початок року, так і на його кінець – 72,37% та 67,42%. Виділяються також нематеріальні активи:

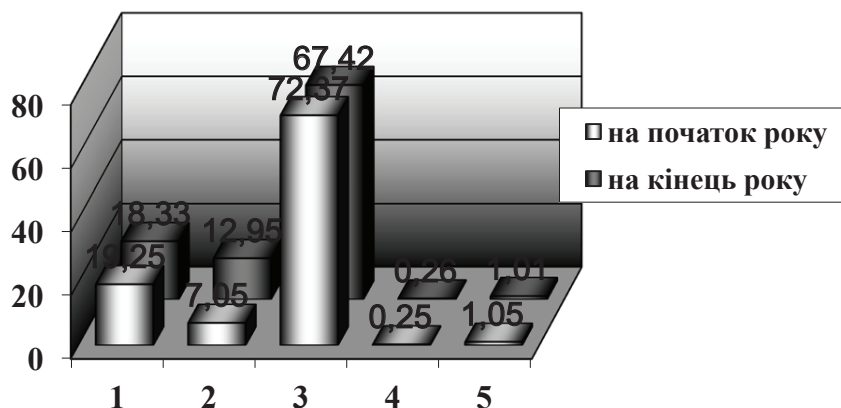

Рис. 1. Структура активів ДП МА «Бориспіль»:

1 – необоротні активи; 2 – оборотні активи; 3 – необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття

Таблиця 3

Аналіз динаміки складу та структури необоротних активів міжнародного аеропорту «Бориспіль» за 2018 рік

№ з/п	Показники	На початок звітної періоду		На кінець звітної періоду		Відхилення (+, -)	
		тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	у тис. грн	за питомою вагою, %
1	Нематеріальні активи (залишкова вартість)	1 458 839	19,25	1 463 252	18,33	+ 4 413	- 0,92
2	Первісна вартість	1 482 592	*	1 488 914	*	+ 6 322	*
3	Накопичена амортизація	(23 753)	*	(25 662)	*	(+ 1 909)	*
4	Незавершені капітальні інвестиції	534 460	7,05	1 034 122	12,95	+ 499 662	+ 5,9
5	Основні засоби (залишкова вартість)	5 484 605	72,37	5 382 390	67,42		- 4,95
6	Первісна вартість	13 157 436	*	13 417 750	*		*
7	Знос	(7 672 831)	*	(8 035 360)	*		*
8	Довгострокові фінансові інвестиції (інші інвестиції)	1 993	0,03	1 993	0,03	-	-
9	Довгострокова дебіторська заборгованість	19 176	0,25	20 990	0,26	+ 1 814	+ 0,01
10	Відстрочені податкові активи	79 333	1,05	80 598	1,01	+ 1 265	- 0,04
11	Усього необоротних активів	7 578 406	100,0	7 983 345	100,0	+ 404 939	*

Джерело: складено за даними [14]

19,25% на початок року та 18,33% на його кінець відповідно (рис. 2 за даними табл. 3).

Інші складники займають незначне місце в структурі необоротних активів. Така структура характерна для таких підприємств, як аеропорти, й оцінюється позитивно.

Наступним кроком є оцінка технічного стану окремих видів необоротних активів, а саме: основних засобів та нематеріальних активів (табл. 4).

Як видно з таблиці 4, ДП МА «Бориспіль» має вище рекомендованих меж значення коефіцієнта зносу основних засобів, який ще й зріс у динаміці з 58% на початок року до 60% на його кінець. І хоча й спостерігаємо збільшення первісної вартості основних засобів, проте залишкова вартість зменшилася, а сума їхнього зносу зросла.

Темп зростання суми зносу становив 5% (362 529 тис. грн. / 7 672 831 тис. грн.) x 100%), а темп зростання первісної вартості основних засобів до-

сяг лише 2% (260 314 тис. грн. / 13 157 436 тис. грн.) x 100%), тобто він менший в 2,5 раза. Цим і пояснюється зростання коефіцієнта зносу основних засобів. Таким чином, ДП МА «Бориспіль» має вище рекомендованих меж рівень зносу основних засобів. Керівництву аеропорту та його технічному відділу треба взяти на контроль це питання та розробити заходи щодо поліпшення основних засобів і їх упровадити. ДП МА «Бориспіль» має незмінний в динаміці гарний стан нематеріальних активів (табл. 4).

За даними проміжної фінансової звітності можна надати загальну оцінку фондівіддачі основних засобів як відношення виручки від реалізації (надання послуг, виконання робіт, реалізації товарів). Для визначення цього показника необхідно залучити дані форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». За відсутності даних залишкової вартості основних засобів ДП МА «Бориспіль» станом на 01.01.2017 р. визначимо фондівіддачу за 2018 рік:

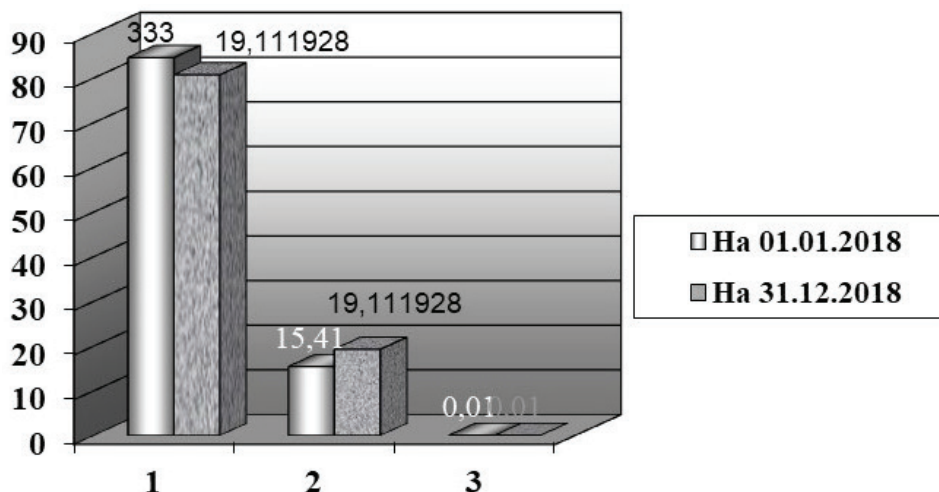

Рис. 2. Структура необоротних активів ДП МА «Бориспіль» за 2018 рік*

1 – нематеріальні активи (залишкова вартість); 2 – незавершені капітальні інвестиції; 3 – основні засоби (залишкова вартість); 4 – довгострокова дебіторська заборгованість; 5 – відстрочені податкові активи

*Довгострокові фінансові інвестиції (інші інвестиції не включені за причини доволі низького значення)

Таблиця 4

Аналіз динаміки технічного стану основних засобів та нематеріальних активів міжнародного аеропорту «Бориспіль» за 2018 рік

№ з/п	Показники	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	Відхилення (+, -)
1	Основні засоби			
1.1	Первісна вартість	13 157 436	13 417 750	+260 314
1.2	Залишкова вартість	5 484 605	5 382 390	-102 215
1.3	Знос	7 672 831	8 035 360	+362 529
1.4	Коефіцієнт зносу (ряд. 1.3 / ряд. 1.1 x 100%)	58	60	+2
1.5	Коефіцієнт придатності (ряд. 1.2 / ряд. 1.1 x 100%)	42	40	
2	Нематеріальні активи			
2.1	Первісна вартість	1 482 592	1 488 914	+6 322
2.2	Залишкова вартість	1 458 839	1 463 252	+4 413
2.3	Накопичена амортизація	23 753	25 662	+1 909
2.4	Коефіцієнт накопичення амортизації (ряд. 2.3 / / ряд. 2.1 x 100%)	2	2	-
2.5	Коефіцієнт придатності (ряд. 2.2 / / ряд. 2.1 x 100%)	98	98	-

Джерело: власна розробка

– Виручка від обслуговування авіаційного транспорту: 4 279 226 тис. грн.

– Середня залишкова вартість основних засобів: 5 433 497 тис. грн. (5 484 605 тис. грн. + 5 382 390 тис. грн.) / 2 = 10 866 995 тис. грн. / 2)

– Фондовіддача основних засобів: 0,79 грн (4 279 226 тис. грн. / 5 433 497 тис. грн.)

Таким чином, на 1 гривню вкладених основних засобів аеропорт отримав віддачу 79 коп. Доцільно цей показник розглядати в динаміці. Керівництву аеропорту та відповідним службам необхідно також вжити заходів щодо підвищення цього показника. Насамперед необхідно вжити заходів із зростання виручки від обслуговування авіаційного транспорту.

Необоротні активи відіграють важливу роль у рівні ліквідності балансу. Нагадаємо четвертий складник співвідношення певних груп активів та пасивів. Щоб баланс підприємства був абсолютно ліквідним, четверта нерівність повинна бути такою: сума необо-

ротних активів повинна бути менше суми власного капіталу. За даними балансу ДП МА «Бориспіль»:

– станом на 01.01.2018 р.: 7 578 406 тис. грн. більше 6 212 029 тис. грн.

– станом на 31.12.2018 р.: 7 983 345 тис. грн. менше 7 163 908 тис. грн. [14].

Як бачимо, ситуація вирівнялася за цим співвідношенням на кінець року. На початок року балансу не був ліквідним. На кінець року він є точно ліквідним, оскільки необоротні активи менші, ніж власний капітал, а це означає, що оборотні активи більші, ніж зобов'язання аеропорту. Це поліпшило ліквідність та фінансовий стан ДП МА «Бориспіль».

Таким чином, можна зробити загальний висновок. У структурі майна ДП МА «Бориспіль» переважає частка саме необоротних активів (80,71% на кінець 2018 р.), проте темпи їхнього приросту (5%) в 2 рази менші, ніж темпи приросту його оборотних активів (10%). У структурі необоротних активів аеропорту вагоме місце займають саме основні засоби, і виділяються

також нематеріальні активи (67,42% та 18,33% на кінець року відповідно). Така структура характерна для підприємств-аеропортів і оцінюється позитивно. Міжнародний аеропорт «Бориспіль» має вище рекомендованих меж значення коефіцієнта зносу основних засобів (60% на кінець року), проте незмінним в динаміці є гарний стан нематеріальних активів. На 1 гривню вкладених основних засобів аеропорт отримав віддачу 79 коп. На кінець року баланс підприємства став ліквідним, оскільки необоротні активи менші ніж власний капітал. Це поліпшило фінансовий стан аеропорту. Проте керівництву аеропорту та відповідним службам необхідно вжити заходів із поліпшення технічного стану основних засобів та підвищення фондоддачі.

Висновки. У результаті проведеного дослідження дійшли таких висновків:

– запропоновано логічно-структурну модель загальної оцінки необоротних активів за даними проміжної фінансової звітності;

– виокремлено 7 організаційних етапів аналітичного дослідження необоротних активів за даними проміжної фінансової звітності;

– у розрізі кожного етапу вказано на використання обов'язкових методів дослідження;

– з метою доказовості та наочності запропонованих рекомендацій з аналітичного дослідження необоротних активів приклад їх реалізації наведено за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» ДП МА «Бориспіль».

Внесені пропозиції у зовнішньому фінансовому аналізі значно підвищують ефективність управління необоротними активами як головними складниками бізнес-процесів відповідних підприємств.

Питання подальшої загальної оцінки необоротних активів за повним пакетом фінансової звітності буде предметом майбутніх наукових досліджень.

Бібліографічний список:

1. Конрад Карлберг. Анализ финансовой отчетности с использованием Excel. Киев : Диалектика, 2019. 224 с.
2. Fraser Lyn M., Ormiston Aileen. Understanding of financial statements. USA : Pearson, 2016. 304 p.
3. Aerts Walter, Walton Peter. Global financial accounting and reporting: principles and analysis. – Boston : Cengage learning EMEA, 2017. 544 p.
4. Flood Joanne M. Wiley. GAAP 2015: Interpretation and Application of Generally Accepted Accounting Principles. New York : John Wiley & Sons, 2015. 1512 p.
5. Atrill P., McLaney E. Accounting and Finance: An Introduction. Harlow: Pearson, 2016. 881 p.
6. Atrill P., McLaney E. Accounting and Finance for Non-Specialists. Harlow : Pearson, 2019.
7. McLaney Eddie. Business Finance: Theory and Practice. Harlow, England: Pearson, 2017. 527 p.
8. Grewal T.S., Grewal H.S, Grewal G.S., Khosla R.K. Analysis of Financial Statements. New Delhi, India : Sultan Chand & Sons Private Limited, 2019. 552 p.
9. Saoud Chayed Mashkoor Alamry. Overview of Financial Statements Analysis. In: Analysis of Financial Statements. Iraq : Al-Alalamia for printing and Designs Sammawa, 2019.
10. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку / Наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73, <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 24.04.2020).
11. Directive on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain

types of undertakings of the European parliament and of the council of 26 June 2013 N 2013/34/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32013L0034> (дата звернення 24.04.2020).

12. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення 24.04.2020).
13. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/929_010 (дата звернення 24.04.2020).
14. Звіт незалежного аудитора. Уповноваженому органу управління ДП МА «Бориспіль». Звіт щодо аудиту фінансової звітності. URL: <https://kbp.aero/wp-content/uploads/2019/05/Zvit-nezalezhnogo-audytora-za-NPSBO.pdf> (дата звернення 24.04.2020).

References:

1. Conrad Carlberg (2019) *Analiz finansovoy otchyotnosti s ispolzovaniyem Excel* [Financial Statement Analysis Using Excel]. Kiev: Dialektika. (in Ukrainian)
2. Fraser Lyn M., Ormiston Aileen (2016) Understanding of financial statements. USA: Pearson.
3. Aerts Walter, Walton Peter (2017) Global financial accounting and reporting: principles and analysis. Boston: Cengage learning EMEA.
4. Flood Joanne M.: Wiley (2015) GAAP 2015: Interpretation and Application of Generally Accepted Accounting Principles. New York: John Wiley & Sons.
5. Atrill P., McLaney E. (2015) Accounting and Finance: An Introduction. London: Pearson.
6. Atrill P., McLaney E. (2015) Accounting and Finance for Non-Specialists. London: Pearson. Education Limited.
7. McLaney Eddie (2017) Business Finance: Theory and Practice. London: Pearson.
8. Grewal T.S., Grewal H.S, Grewal G.S., Khosla R.K. (2019) Analysis of Financial Statements. Sultan Chand & Sons Private Limited. India: New Delhi.
9. Saoud Chayed Mashkoor Alamry (2019) Overview of Financial Statements Analysis. In: Analysis of Financial Statements. Iraq: Al-Alalamia for printing and Designs Sammawa.
10. Natsionalne polozhennia (standart) buchgalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti": zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy № 73 vid 07.02.2013 r. (National Accounting Standard 1 "General Requirements for Financial Statements": approved by the Decree of the Ministry of Finance of Ukraine № 73 of 07.02.2013. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (accessed 24.04.2020).
11. Directive on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings of the European parliament and of the council of 26 June 2013 N 2013/34/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32013L0034> (accessed 24.04.2020).
12. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro buchgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini" № 2164-VIII vid 5.10.2017 r. (The Law of Ukraine "On Changes to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine") № 2164-VIII of 5.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (accessed 24.04.2020).
13. Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti (International Financial Reporting Standards). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/929_010 (accessed 24.04.2020).
14. Zvit nezalezhnogo audytora. Upovnovazhenomu orhanu upravlinnya DP MA «Boryspil». Zvit shchodo audytu finansovoi zvitnosti (Independent auditor's report. To the authorized governing body of SC IA "Boryspil". Financial statement Audit Report). URL: <https://kbp.aero/wp-content/uploads/2019/05/Zvit-nezalezhnogo-audytora-za-NPSBO.pdf> (accessed 24.04.2020).